

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

KOLEKTIVNO PREGOVARANJE U RH

Naložba v vašo prihodnost

OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Projekt delno financira Evropska unija, in sicer iz Evropskega socialnega Sklada v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, 1. razvojne prioritete: Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti, 1.4 prednostne usmeritve: Pospeševanje razvoja novih zaposlitvenih možnosti.

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

Winston Churchill

“A good speech should be like a woman's skirt;
long enough to cover the subject and short enough to create
interest.”

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

Nekoliko podataka o HUP-u

- Hrvatska udruga poslodavaca osnovana je u prvoj polovici 1993. godine
- Jedina je reprezentativna udruga poslodavac u Hrvatskoj
- član je Međunarodne udruge poslodavaca (OIE-Ženeva)
- sudjeluje u radu Međunarodne organizacije rada (ILO - Geneva)
- član je Europske konfederacije udruga malih i srednjih poduzeća
- član je i Konfederaciji europske poslovne zajednice (BUSINESSEUROPE)
- Aktivan je član EGSO-a

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

Članstvo

- 6.000 poduzetnika i poslodavaca iz svih djelatnosti, zapošljavaju 600.000 radnika.
- Članice su aktivne kroz 29 granskih udruga
- Svaki poduzetnik i poslodavac, vlasnik tvrtke registrirane u Hrvatskoj, kao i bilo koji strani poduzetnik i poslodavac koji ima podružnicu u našoj zemlji ili posluje u Hrvatskoj u skladu s važećim zakonskim propisima, može postati član HUP-a.
- Članarine su temeljni izvor financiranja aktivnosti HUP-a.

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

Usluge za članove

- Pravne usluge (zastupanje u radnim sporovima, kolektivno pregovaranje)
- Lobiranje
- Sudjelovanje poslodavaca/članova HUP-a u donošenja zakona, propisa, strategija
- Artikulacija interesa i problema sektora kroz granske udruge
- Informiranje poduzetnika i javnosti o aktualnostima u hrvatskom gospodarstvu i promocija poduzetništva
- Edukacija i organiziranje događanja za članove
- Poslovno povezivanje poduzetnika

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

Pravni izvori kolektivnog pregovaranja u RH (nacionalni)

Ustav RH

Pravo zaposlenih i članova njihovih obitelji na socijalnu sigurnost i socijalno osiguranje uređuje se zakonom i kolektivnim ugovorom.

Zakon o radu

Predmet KU, osobe koje obvezuje, otkaz KU, proširenje KU

Zakon o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje

Kriteriji i postupak utvrđivanja reprezentativnosti udruga poslodavaca i sindikata više razine za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj i regionalnoj, kriteriji i postupak utvrđivanja reprezentativnosti sindikata za kolektivno pregovaranje te prava reprezentativnih udruga.

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

Izvori Međunarodne organizacije rada

- Konvencija broj 89 o primjeni načela prava na organiziranje i kolektivno pregovaranje – njome se stvara pretpostavka za rad radnika organiziranih u sindikate pa tako i za kolektivno pregovaranje
- Konvencija broj 154 o promociji kolektivnog pregovaranja – konvencijom se podupire slobodno i dobrovoljno kolektivno pregovaranje u svim područjima gospodarstvene djelatnosti
- Preporuka broj 91 o kolektivnim ugovorima – postupak sklapanja kolektivnih ugovora prepušten je nacionalnom zakonodavstvu

+

Europska socijalna povelja koja također uređuje u člancima 5. i 6. pravo na organiziranje i kolektivno pregovaranje.

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

Povijest kolektivnog pregovaranja u RH

- Kolektivni ugovor Tvornice papira Rijeka – 1896. godine, vjerojatno jedan od najstarijih KU u Hrvatskoj, sadrži precizne odredbe o strankama, području primjene, isplati plaće, trajanju radnog vremena
- Razdoblje bez kolektivnih ugovora 1945-1991 (vrijeme društvenih dogovora i općih društvenih sporazuma)
- Razdoblje 1991-1996 godine, osnivanje sindikalnih organizacija – sklapanje Općeg kolektivnog ugovora za gospodarstvo i Općeg kolektivnog ugovora za javne djelatnosti i javna poduzeća
- Razdoblje od 1996 godine nova pravila kolektivnog pregovaranja
- *U zadnjih pet godina pravila kolektivnog pregovaranja mijenjaju se treći put!*

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

Što je kolektivni ugovor?

Specifičan i autonoman ugovor radnog prava

Prvenstveno uređuje određivanje plaće, radnog vremena i drugih uvjeta rada na području za koje se sklapa

Sekundarni cilj trebao bi biti rasterećenje zakonodavne i izvršne vlasti od utjecaja na radne odnose

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

Tko može sklopiti kolektivni ugovor?

Kolektivne ugovore u RH mogu sklapati ;

Na strani radnika, pojedini sindikati, njihove udruge, udruge više razine

Na strani poslodavca, pojedini poslodavci, njihove udruge, udruge više razine

Iz kolektivnog pregovaranja isključena su radnička vijeća!

Kolektivni se ugovori praktično primjenjuju ***na sve radnike zaposlene kod poslodavca kojeg kolektivni ugovor obvezuje***, bez obzira na to jesu li članovi sindikata koji je sklopio kolektivni ugovor ili ne.

Problem;

doprinos solidarnosti

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

Razine kolektivnog pregovaranja

Nacionalni odnosno opći KU

Granski kolektivni ugovori

tzv. kućni kolektivni ugovori – kolektivni ugovori na razini kompanije

- Najveći broj kolektivnih ugovora u RH sklopljen je na razini jednog poslodavca
- Pokrivenost radnika kolektivnim ugovorom iznosi oko 50 %

Problem;

pojedine kompanije obvezuje više kolektivnih ugovora /Zakon o radu - primjena najpovoljnijeg prava/ – pitanje je treba li primijeniti izvor prava koji je ukupno povoljniji za radnika ili iz više izvora izabrati pojedinačnu normu

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

Koji je sindikat reprezentativan?

Ako na području, odnosno razini za koju se pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora djeluje samo jedan sindikat, isti se smatra reprezentativnim i njegovu reprezentativnost nije potrebno utvrđivati.

Dakle, u tom slučaju se ne provodi postupak utvrđivanja reprezentativnosti.

Ako na području odnosno razini za koju se kolektivno pregovara djeluje više sindikata, moguće su dvije situacije;

1. Da se sindikati dogovore o broju i sastavu pregovaračkog odbora i zaključe sporazum
2. Da se sindikati ne mogu sporazumjeti o broju i sastavu pregovaračkog odbora sindikata

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

Utvrđivanje sastava Pregovaračkog odbora sindikata

Reprezentativni sindikati se mogu sporazumjeti o broju i sastavu pregovaračkog odbora sindikata, te onda o tome zaključuju pisani sporazum.

Ako se sindikati ne sporazumiju o broju i sastavu pregovaračkog odbora sindikata u roku od pet dana od dana izvršnosti rješenja kojim je utvrđena reprezentativnost sindikata, o istome će odlučiti Povjerenstvo na temelju razmjernog broja radnika članova svakog reprezentativnog sindikata, u odnosu na broj ukupno sindikalno organiziranih radnika na području, odnosno razini za koje se pregovara o sklapanju Kolektivnog ugovora.

Sastav i broj članova pregovaračkog odbora određuje se na način da pregovarački odbor ima najmanje tri, a najviše jedanaest članova.

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

Faze sklapanja kolektivnog ugovora

Inicijativa za sklapanje KU – definiranje cilja i predmeta pregovora

Kolektivno pregovaranje – potpisivanje protokola, punomoći

Postupak sklapanja KU Postupak registracije, objave i primjene KU

Naknadni pristup KU

Proširivanje primjene KU

Produžena primjena KU

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

Oblik kolektivnog ugovora

Kolektivni ugovor sklapa se u pismenom obliku.

Kolektivni ugovor može se sklopiti na;

- određeno (ne duže od pet godina),
- na neodređeno vrijeme.

Većina kolektivnih ugovora sklopljena je za razdoblje od tri godine

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

Dostava i objava kolektivnog ugovora

Svaki kolektivni ugovor te svaka promjena (izmjena, dopuna, otkaz ili pristup) kolektivnog ugovora mora se dostaviti, ovisno o području primjene;

- ministarstvu ili
- uredu državne uprave u županiji odnosno uredu Grada Zagreba nadležnom za poslove rada

Kolektivni ugovor se mora javno objaviti (ali propust objave ne utječe na obvezu izvršenja)

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

Pristupanje kolektivnom ugovoru

Kolektivnom ugovoru mogu naknadno pristupiti osobe koje mogu biti stranke kolektivnog ugovora

Izjava o pristupanju kolektivnom ugovoru mora se dostaviti svim strankama koje su sklopile kolektivni ugovor te osobama koje su mu naknadno pristupile.

Osobe koje su naknadno pristupile kolektivnom ugovoru imaju jednaka prava i obveze kao i stranke koje su ga sklopile.

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

Proširena primjena kolektivnih ugovora

Ministar može na prijedlog stranke kolektivnog ugovora proširiti primjenu kolektivnog ugovora sklopljenog s udrugom poslodavaca ili udrugom poslodavaca više razine, **na osobe koje nisu sudjelovale u njegovom sklapanju, odnosno nisu mu naknadno pristupile.**

Kada?

ako iz procjene učinaka proizlazi javni interes za proširenje kolektivnog ugovora i ako je istom utvrđeno da su kolektivni ugovor zaključili sindikati koji imaju najveći broj članova i udruga poslodavaca koja ima najveći broj radnika, na području na kojem se isti proširuje

Tko radi procjenu učinaka?

tripartitno tijelo Gospodarsko-socijalnog vijeća, u roku od devedeset dana od dana podnošenja prijedloga za proširenje kolektivnog ugovora

Izmjena KU

Ako je primjena kolektivnog ugovora proširena, a nakon proširenja je došlo do njegove izmjene ili obnove, ponovo ista zakonska procedura

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

(Ne)Opravdanost proširene primjene

- Djelovanje na konkurentnost, odnosno na ujednačavanje uvjeta poslovanja za sve poslodavce
- Ujednačavanje uvjeta rada i zaposlenja za sve radnike u određenoj djelatnosti

ILI

- Iznimka koja je postala pravilo
- Narušavanje djelovanja tržišta rada i tržišnih sloboda
- Narušavanje dobrovoljnosti pregovaranja
- Pravna nesigurnost
- Isti KU obvezuje subjekte koji se nalaze na različitim stupnjevima razvoja i konkurentnosti

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

Granski KU u proširenoj primjeni

Kolektivni ugovor za graditeljstvo

Kolektivni ugovor za ugostiteljstvo

Kolektivni ugovor za putničke agencije

Kolektivni ugovor za djelatnost drvne i papirne industrije

Kolektivni ugovor za djelatnost humanitarnog razminiranja

Otkazani;

Kolektivni ugovor za trgovinu

Kolektivni ugovor zaštitarska djelatnost.

Problem;

koji KU primijeniti na poslodavca koji se bavi i drvnom industrijom i trgovinom?

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

Načini prestanka važenja kolektivnog ugovora

ZOR propisuje da kolektivni ugovor može prestati;

- a) Otkazom i
- b) Protekom vremena na koji je KU sklopljen.

No, u praksi se pokazalo da mogu prestati i :

- a) Sporazumom ugovorenih strana
- b) Sklapanjem novog KU koji na drugačiji način uređuje ista pitanja

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

Otkaz kolektivnog ugovora

Kolektivni ugovor sklopljen na neodređeno vrijeme može se otkazati.

Kolektivni ugovor sklopljen na određeno vrijeme može se otkazati samo ako je mogućnost otkazivanja predviđena ugovorom.

Kolektivni ugovor sklopljen na neodređeno vrijeme i kolektivni ugovor sklopljen na određeno vrijeme u kojem je predviđena mogućnost otkazivanja, moraju sadržavati uglavke o otkaznim razlozima i rokovima.

Otkaz se mora dostaviti svim strankama kolektivnog ugovora.

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

Produžena primjena pravnih pravila

Veliki problem sve do izmjena Zakona o reprezentativnosti 2012. godine jer su postojali tzv. vječni kolektivni ugovori – nakon isteka roka na koji je sklopljen KU on bi bio i dalje na snazi sve do sklapanja novog KU (ako u KU nije drugačije uređeno).

Izmjenama iz 2012. godine produžena primjena pravnih pravila ograničena je na tri mjeseca nakon isteka KU.

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

Kontakt

Hrvatska udruga poslodavaca

Radnička cesta 52, 10000 Zagreb

Telefon: ++ 385 1 4897 588

Fax: ++385 1 4897 592

www.hup.hr

E-mail: natasa.novakovic@hup.hr